

30 Μαρτίου, 1993

[ΠΙΚΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΠΑΝΙΚΟΣ Σ. ΣΙΒΙΤΑΝΙΔΗΣ,

Εφεσείων,

v.

ΕΛΕΝΗΣ Α. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ,

Εφεσίβλητης.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 7971)

5 Απόφαση.— Διόρθωση γραμματικού λάθους σε απόφαση ή διάταγμα σύμφωνα με την Δ.25, θ.6 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας — Έννοια του όρου — Περιορίζεται σε λάθη που προκύπτουν από παράλειψη του Δικαστήριου να δώσει σωστή λεκτική έκφραση στην κατά τα άλλα αναντίλεκτη πρόθεσή του.

10 Κανόνες φυσικής δικαιοσύνης — Παροχή έγκαιρίας σε επηρεαζόμενη δυσμενώς πλευρά να ακουσθεί — Εφαρμόζεται σε περίπτωση που το Δικαστήριο προτίθεται να καταδικάσει δικηγόρο στην προσωπική πληρωμή των εξόδων υπόθεσης στην οποία εμφανίζεται, σύμφωνα με την Δ.59 θ.2 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας.

15 Λέξεις και φράσεις — Έννοια του όρου "γραμματικό λάθος" στην Δ.25 θ.6 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας — Είναι αυτό που ανάγεται αποκλειστικά στην διατύπωση σε αντίθεση με την διαμόρφωση των θέσεων κάποιου και αποβλέπει στην εναρμόνιση του λόγου με την έκδηλη πρόθεση.

20 Ο εφεσείων είχε εμφανισθεί σαν δικηγόρος του εναγομένου ΒύρωνΑ Αναστόπουλου σε αγωγή που είχε κινηθεί εναντίον του η εφεσείουσα στο Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου, ζητώντας αποζημιώσεις λόγω αμέλειας σε οδικό δυστύχημα. Σε κάποιο στάδιο της αγωγής η εφεσείουσα ζήτησε να την αποσύρει με έξοδα υπέρ της, πράγμα που έγινε. Σε μεταγενέστερο χρόνο η εφεσείουσα με μονομερή αίτηση ζήτησε από το Δικαστήριο, με βάση την Δ.25 θ.6 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας, την τροποποίηση της εκδοθείσας απόφασης κατά τρόπο ώστε να διατάσσεται να πληρώσει τα έξοδα όχι ο ίδιος ο εναγόμενος αλλά ο εφεσείων σαν δικηγόρος του.

Το Δικαστήριο δέχθηκε την αίτηση και προέβη στη σχετική διόρθωση της απόφασης. Με αίτησή του ο εφεσείων ζήτησε τον παραμερισμό της απόφασης αυτής του Δικαστηρίου, διότι (α) δεν επρόκειτο περί διόρθωσης γραμματικού λάθους αλλά περί τροποποίησης της ουσίας της απόφασης και (β) δεν του είχε δοθεί η ευκαιρία να ακουσθεί κατά παράβαση της Δ.59 θ.6 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας και των κανόνων της φυσικής δικαιοσύνης και ειδικότερα του κανόνα ότι κανείς δεν καταδικάζεται χωρίς να του δοθεί η ευκαιρία να ακουσθεί. Το Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα του εφεσείοντα.

Αποφασίσθηκε ότι:

- (α) Ο όρος “γραμματικό λάθος” σημαίνει λάθος το οποίο ανάγεται αποκλειστικά στην διατύπωση σε αντίθεση με την διαμόρφωση των θέσεων κάποιου και αποβλέπει στην εναρμόνιση του λόγου με την έκδηλη πρόθεση. Η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου για την διόρθωση λαθών δυνάμει τόσο της Δ.25 θ.6 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας, όσο και της σύμφυτης δικαιοδοσίας του, περιορίζεται σε λάθη τα οποία προκύπτουν από παράλειψη του Δικαστηρίου να δώσει σωστή λεκτική έκφραση στην κατά τα άλλα αναντίλεκτη πρόθεσή του. Στην προκειμένη περίπτωση δεν επρόκειτο περί διόρθωσης λάθους αλλά τροποποίησης της ουσίας της απόφασης, πράγμα που δεν μπορούσε να γίνει με βάση την Δ.25, θ.6.
- (β) Η Δ.59 θ.7 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας ρητά προβλέπει ότι το Δικαστήριο, προτού ασκήσει τις εξουσίες του δυνάμει της Δ.59 θ.2 των Θεσμών και καταδικάσει δικηγόρο σε προσωπική καταβολή των εξόδων σε υπόθεση όπου εμφανίζεται, οφείλει να του δώσει την ευκαιρία να ακουσθεί. Η πρόνοια αυτή ενσωματώνει τον κανόνα της φυσικής δικαιοσύνης για παροχή ευκαιρίας σε κάθε επηρεαζόμενο να ακουσθεί. Στην προκειμένη περίπτωση τέτοια ευκαιρία δεν είχε δοθεί στον εφεσείοντα, πράγμα που καθιστούσε αυτή τούτη τη δίκη άκυρη.

Η έφεση επιτράπηκε χωρίς έξοδα. Το επίδικο διάταγμα ακυρώθηκε.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Koumi v. Republic (1987) 3 C.L.R. 1519.

E. Φιλίππου Ατδ. v. Compass Insurance Co. Ltd. (1989) 1 A.A.Δ. (E) 664.

Sofocli v. Leonidou (1988) 1 C.L.R. 583

R. v. Cripps [1983] 3 All E.R. 72

Pantelides v. Pafiti (1967) 1 C.L.R. 281

Γρηγορίου ν. Τραπέζης Κύπρου Ατδ. (1992) 1 Α.Α.Δ. 1222.

5 Έφεση

Έφεση από τον αιτητή κατά της διαταγής του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου (Κορφιιώτης, Πρσο. Α.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 2/8/1989 (Αρ. Αίτησης 30/89) με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση του εφεσεύοντα για παραμερισμό διατάγματος εκδοθέντος ερήμην του με το οποίο τροποποιήθηκε υφιστάμενη απόφαση του Δικαστηρίου κατά τρόπο ώστε να διατάσσεται ο ίδιος σαν δικηγόρος του εναγομένου, να καταβάλει τα έξοδα αντί του εναγομένου.

Ο Εφεσεύων παρουσιάζεται αυτοπροσώπως.

Η Εφεσίβλητη παρουσιάζεται αυτοπροσώπως.

15

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο δικαστής κ. Γ. Μ. Πιχής.

ΠΙΚΗΣ, Δ. : Επικαλούμενη τις διατάξεις της Δ.25 θ.6 και Δ.59 θ.2, των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας, η εφεσίβλητη (μέσω του δικηγόρου της) αποτάθηκε στο Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου με αίτημα τη διόρθωση διαταγής του Δικαστηρίου με την οποία διατάχθηκε η απόρριψη αγωγής την οποία η ίδια ήγειρε με έξοδα υπέρ της. Η αίτηση υποβλήθηκε στην Πολιτική Αγωγή Αρ. 739/84 την οποία η εφεσίβλητη ήγειρε εναντίον του Βύρωνα Αναστοπούλου για αποζημιώσεις λόγω αμέλειας σε οδικό δυστύχημα. Δικηγόρος του εναγομένου ήταν ο Π. Σιβιτανίδης. Το διάταγμα για απόρριψη της Πολιτικής Αγωγής Αρ. 739/84 δόθηκε μετά την καταχώρηση ειδοποίησης από την εφεσίβλητη για διακοπή της αγωγής (739/84).

30

Η αίτηση για τροποποίηση του προαναφερθέντος διατάγματος στην Αγωγή 739/84 εκδόθηκε μετά από μονομερή (ex parte) αίτηση της εφεσίβλητης. Με την αίτηση εσκοπείτο η διόρθωση του διατάγματος, ώστε η διαταγή για την καταβολή των εξόδων της

εφεσείουσας (ενάγουσας στην Πολ. Αγωγή 739/84) να στρέφεται εναντίον του δικηγόρου του εναγομένου και όχι του εναγομένου.

Ο εφεσείων (Π. Σιβιτανίδης) με αίτησή του στο επαρχιακό δικαστήριο επεδίωξε τον παραμερισμό του εκδοθέντος διατάγματος για το λόγο ότι -

5

(α) το “λάθος” του οποίου η διόρθωσή είχε επιδιωχθεί, δεν ήταν γραμματικό και

(β) εκδόθηκε κατά παράβαση του κανόνα της φυσικής δικαιοσύνης που επιβάλλει την παροχή ευκαιρίας σε πρόσωπο ν’ακουστεί προτού εκδοθεί καταδικαστική απόφαση εναντίον του.

10

Το επαρχιακό δικαστήριο απέρριψε το αίτημα του δικηγόρου για παραμερισμό του διατάγματος ενόψει της ουσίας του θέματος το οποίο έγκλειτο, σύμφωνα με την απόφαση του δικαστηρίου, στην εμφάνιση του κ. Σιβιτανίδη εκ μέρους του κατονομαζομένου ως εναγομένου χωρίς εξουσιοδότηση.

15

Με την έφεση προσβάλλεται η απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου και επιδιώκεται η ανατροπή της, καθώς και ο παραμερισμός του διατάγματος με το οποίο επιβάλλεται υποχρέωση στον εφεσείοντα Π. Σιβιτανίδη να καταβάλει τα έξοδα της διαδικασίας. Οι λόγοι οι οποίοι έχουν προβληθεί για τον παραμερισμό του διατάγματος είναι οι ίδιοι με εκείνους που είχαν αναπτυχθεί ενώπιον του πρωτόδικου δικαστηρίου.

20

Ο κ. Σιβιτανίδης κατέστησε σαφές ότι ο παραμερισμός του διατάγματος συνιστά θέμα αρχής για τον ίδιο και ότι δεν επιδιώκει, σε περίπτωση αποδοχής της έφεσης, είτε την επιδίκαση εξόδων υπέρ του, ή, ακόμα, και την επιστροφή των εξόδων τα οποία καταδικάστηκε να καταβάλει - και κατέβαλε - ανερχόμενα σε £222,70σ. σε περίπτωση κατά την οποία ήθελε φανεί ότι καταβλήθηκαν στην ίδια την εφεσίβλητη και όχι στο δικηγόρο της.

25

30

Η εφεσίβλητη εμφανίστηκε αυτοπροσώπως και εξήγησε τα γεγονότα που οδήγησαν στην έγερση εκ μέρους της απαίτησης ή απαιτήσεων για την καταβολή της ζημίας την οποία υπέστη ως αποτέλεσμα οδικού δυστυχήματος. Μας είπε ότι καταβλήθηκε από την ασφάλεια η ζημία την οποία υπέστη λόγω προσωπικών βλαβών, όχι όμως η ζημία την οποία υπέστη το αυτοκίνητό της. Ως προς τα εγείρομενα νομικά θέματα, δεν ήταν σε θέση να δώσει οποιαδήποτε βοήθεια στο δικαστήριο.

35

5 Από το κείμενο της εκκαλούμενης απόφασης, δε φαίνεται να απασχόλησε το επαρχιακό δικαστήριο κατά πόσο ό,τι επιδιώκονταν να διορθωθεί συνιστούσε πράγματι γραμματικό λάθος ή αν ήταν εφικτή η έκδοση διαταγής για την καταβολή των εξόδων της δίκης από το δικηγόρο διαδίκου χωρίς προηγουμένως να παρασχεθεί σ' αυτό ευκαιρία να ακουστεί. Αφήνεται η εντύπωση ότι το θέμα εξετάστηκε πρωτογενώς χωρίς αναφορά στην εκδοθείσα απόφαση και τα ερείσματα που είχε επικαλεσθεί η εφεσίβλητη για τη διόρθωσή της.

10 Η εισήγηση του κ. Σιβιτανίδη ότι το αντίκειμενο της αίτησης δε συνιστούσε γραμματικό λάθος και ότι με την τροποποίηση της προηγούμενης απόφασης του δικαστηρίου παραβιάστηκαν οι κανόνες της φυσικής δικαιοσύνης, καθώς και οι πρόνοιες της Δ.59 θ.7 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας, είναι ορθή.

15 Η Δ.25 θ.6 προβλέπει :

“Clerical mistakes in judgments or orders, or errors arising therein from any accidental slip or omission may, at any time, be corrected by the Court or a judge on application without an appeal.”

20 Μετάφραση στα Ελληνικά : “Γραμματικά λάθη σε αποφάσεις ή διατάγματα, ή λάθη τα οποία προκύπτουν από τυχαία διολίσθηση ή παράλειψη, μπορεί, καθ' οιονδήποτε χρόνο, να διορθωθούν από το Δικαστήριο ή δικαστή κατόπιν αιτήσεως χωρίς έφεση.

25 “Όπως είχα την ευκαιρία να εκθέσω στην *Koumi v. Republic* (1987) 3 C.L.R. 1519 - στα αγγλικά - και μεταγενέστερα στην *E. Φιλίππου Ατδ. v. Compass Insurance Co. Ltd.* (1989) 1 Α.Α.Δ. (Ε) 664.

30 “Γραμματικό είναι το λάθος το οποίο ανάγεται αποκλειστικά στη διατύπωση σε αντίθεση με τη διαμόρφωση των θέσεων του διαδίκου και αποβλέπει στην εναρμόνιση του λόγου με την έκδηλη πρόθεση.”

35 Ο όρος “γραμματικό λάθος” ενέχει την ίδια έννοια σε σχέση με δικαστικές αποφάσεις και σκοπεί στην εναρμόνιση του κειμένου της απόφασης με την καταφανή πρόθεση του δικαστηρίου. Στην προκείμενη περίπτωση δεν υπάρχει αμφιβολία ότι με την απόφασή του το δικαστήριο επεδίκασε στην Αγωγή Αρ. 739/84 έξοδα υπέρ της ενάγουσας και εναντίον του εναγομένου. Στη *Sofocli v. Leonidou* (1988) 1 C.L.R. 583, 587, εξηγείται ότι τόσο η εξουσία η

οποία παρέχεται από τη Δ.25 θ.6, όσο και η σύμφυτη δικαιοδοσία του δικαστηρίου για τη διόρθωση λαθών περιορίζεται σε λάθη τα οποία προκύπτουν από παράλειψη του δικαστηρίου να δώσει σωστή λεκτική έκφραση στην εξ συμφώνου αναντίλεκτη πρόθεση του [βλ. επίσης *R. v. Cripps* [1983] 3 All E.R. 72 (C.A.)].

5

Μετά την τελειοποίηση απόφασης με την υπογραφή της από το δικαστή ή δικαστές που την έχουν εκδώσει, ο μόνος τρόπος διόρθωσης σφάλματος που περιέχεται σ' αυτή είναι μέσω της άσκησης έφεσης. Μόνο το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έχει εξουσία να αναθεωρήσει εκδοθείσα απόφαση. Η εξουσία για διόρθωση απόφασης από το ίδιο το δικαστήριο που την εξέδωσε, περιορίζεται σε γραμματικά λάθη και παραλείψεις και έχει ως αντικείμενο την προσαρμογή ατελούς κειμένου στην έκδηλη κατά τα άλλα πρόθεση του δικαστηρίου. Στην προκείμενη περίπτωση το πρωτόδικο δικαστήριο δεν προέβη στη διόρθωση λάθους αλλά στην αναμόρφωση της προηγούμενης απόφασής του, υπερβαίνοντας τις εξουσίες του.

10

15

Η πρωτόδικη απόφαση είναι τρωτή και για το δεύτερο λόγο που έχει επικαλεσθεί ο εφεσείων. Η Δ.59 θ.2 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας παρέχει εξουσία στο δικαστήριο, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που τίθενται σ' αυτή, να διατάξει το συνήγορο διαδίκου να καταβάλει τα έξοδα ή μέρος των εξόδων της δίκης. Η άσκηση της εξουσίας αυτής προϋποθέτει, όπως ορίζεται στη Δ.59 θ.7, την παροχή ευκαιρίας στον επηρεαζόμενο δικηγόρο να ακουστεί επί του θέματος πριν την έκδοση οποιασδήποτε καταδικαστικής ως προς την καταβολή των εξόδων απόφασης. Η διάταξη αυτή των Θεσμών ενσωματώνει τον κανόνα της φυσικής δικαιοσύνης ο οποίος προβλέπει ότι κανένας δεν καταδικάζεται και καμιά απόφαση δυσμενής για τα δικαιώματα προσώπου δεν εκδίδεται χωρίς να του δοθεί η ευκαιρία ν' ακουστεί [βλ. *A. E. Pantelides, Advocate v. Emine Rustem Mustafa Pafiti and Another* (1967) 1 C.L.R. 281]. Ο κανόνας αυτός, όπως και όλοι οι κανόνες της φυσικής δικαιοσύνης, στοιχειοθετούν, ανεξάρτητα από τη θεσμική κατοχύρωσή τους, το θεμέλιο λίθο για την απονομή της δικαιοσύνης. Στην Κύπρο κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα με τις διατάξεις του Άρθρου 12.5 και του Άρθρου 30.3.

20

25

30

35

Στην προκείμενη περίπτωση, ο εφεσείων Π. Σιβιτανίδης καταδίκαστηκε να πληρώσει τα έξοδα του αντιδίκου του προσώπου το οποίο είχε εκπροσωπήσει χωρίς να του δοθεί η ευκαιρία να ακουστεί επί του θέματος. Η παράλειψη τήρησης των θεμελιωδών κανόνων απονομής της δικαιοσύνης, εκθεμελιώνει αυτή τούτη τη δίκη και την καθιστά άκυρη [βλ. μεταξύ άλλων, *Γρηγορίου ν. Τραπεζής Κύπρου Ατδ.* (1992) 1 Α.Α.Δ. 1222.

40

Ενόψει των ανωτέρω, η επίδικη απόφαση ακυρώνεται.

5 Το αίτημα ενώπιον του πρωτόδικου δικαστηρίου για παραμερισμό της απόφασης με την οποία ο εφεσείων διατάχθηκε να πληρώσει τα έξοδα της εφεσίβλητης γίνεται δεκτό και η απόφαση ακυρώνεται.

Δεν εκδίδεται διαταγή για τα έξοδα.

*Η έφεση επιτρέπεται χωρίς έξοδα.
Η πρωτόδικη απόφαση ακυρώνεται.*